

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

II МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан II медичного факультету
Олександр КОЗЛОВ

ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

«Основи клінічної практики у сфері психічного
здоров'я (mhGAP). Частина 1»

Програма циклу тематичного удосконалення «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» для лікарів всіх лікарських спеціальностей, для клінічних психологів, психотерапевтів. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, медичний факультет. 30 червня 2026 року. – 21 стор.

Керівник сертифікатної програми:

САВІНА Майя Василівна, завідувач кафедри медичної психології II медичного факультету, доктор медичних наук, професор.

Розробники сертифікатної програми:

ШТРИГОЛЬ Діана Вячеславівна, доцент ЗВО кафедри медичної психології II медичного факультету, кандидат медичних наук, доцент;

ГАВЕНКО Ганна Олександрівна, доцент ЗВО кафедри медичної психології II медичного факультету, кандидат медичних наук, доцент.

Програму циклу тематичного удосконалення «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії II медичного факультету, протокол № 11 від 15.06.2026 р.

Програму циклу тематичного удосконалення «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради II медичного факультету, протокол № 12 від 17.06.2026 р.

Програму циклу тематичного удосконалення «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № 11 від 30.06.2026 р.

Термін дії програми циклу тематичного удосконалення «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» – **5 років** з моменту затвердження Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

ПЕРЕДМОВА

Безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я (далі – **безперервний професійний розвиток, БПР**) – безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей працівників сфери охорони здоров'я, що дає їм змогу підтримувати або підвищувати рівень професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я.

Працівники сфери охорони здоров'я зобов'язані здійснювати БПР після:

- ✓ отримання документа про вищу освіту за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 225 «Медична психологія», 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та сертифікату лікаря-спеціаліста;
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальностями 223 «Медсестринство», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 227 «Терапія та реабілітація», 229 «Громадське здоров'я» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»;
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та сертифікату фармацевта / провізора-спеціаліста;
- ✓ отримання документа про вищу освіту, проходження післядипломної спеціалізації та отримання сертифікату спеціаліста за спеціальностями згідно з номенклатурою спеціальностей, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ);
- ✓ отримання документу про вищу освіту за спеціальностями згідно з номенклатурою спеціальностей, затвердженою МОЗ;
- ✓ отримання документа про фахову передвищу освіту за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 223 «Медсестринство», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Провайдером заходів БПР є **Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна** (далі – Університет), а безпосередню координацію роботи у сфері післядипломної медичної освіти та БПР працівників сфери охорони здоров'я на II медичному факультеті здійснює **Центр післядипломної медичної освіти** (далі – ЦПМО), який керується у своїй діяльності наступними **нормативно-правовими актами**:

- ✓ [Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я](#), затверджене постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я» від 14.07.2021 р. № 725;
- ✓ [Порядок проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650;
- ✓ [Перелік циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними \(провізорськими\) спеціальностями](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» від 25.07.2023 р. № 1347;
- ✓ [Перелік циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою](#), затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112;
- ✓ [Порядком проведення атестації лікарів](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.08.2021 р. № 1752 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.10.2021 р. за № 1338/36960;

- ✓ [Технічного регламенту роботи системи](#), затвердженого наказом Державної організації «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» від 08.06.2022 р. № 01-03/14 та погодженого листом Міністерства охорони здоров'я України від 07.06.2022 р. № 22-04/12786/2-22;
- ✓ [Випуску 78 «Охорона здоров'я» Довідника кваліфікаційних характеристик професій](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2002 р. № 117, та вимог [професійних стандартів](#) працівників сфери охорони здоров'я (за наявності);
- ✓ низкою інших нормативно-правових документів ([Закон України про освіту](#); [Закон України про вищу освіту](#); [Закон України про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення](#); [Основи законодавства України про охорону здоров'я](#); [Закон України про систему громадського здоров'я](#); Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затверджений [постановою Кабінету міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115](#); Положення про навчально-тренувальний відділ (центр) підготовки з надання медичної допомоги в екстремальних ситуаціях, затверджене [наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.03.2009 р. № 132](#); Стратегія людського розвитку, затверджена [Указом Президента України від 02.06.2021 р. № 225/2021](#) тощо);
- ✓ План освітніх заходів у сфері післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, Статут, Положення про організацію освітнього процесу, Перелік платних освітніх та інших послуг, Стратегія розвитку, Правила внутрішнього розпорядку та інших регламентуючих документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Одиницею вимірювання прогресу БПР є бал БПР – одиниця вимірювання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі здійснення БПР працівниками сфери охорони здоров'я. Відповідно до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650, **мінімальна кількість балів БПР, яку лікарі та професіонали у галузі охорони здоров'я обліковують щорічно у вигляді особистого освітнього портфоліо, становить 50 балів.**

Форма особистого освітнього портфоліо затверджена [Порядком проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650, та складається лікарем особисто щорічно для кожної лікарської спеціальності, яку він має. Особисте освітнє портфоліо за відповідний річний період подається лікарем для щорічної перевірки до відділу кадрів за місцем роботи **до 01 березня**. Особисте освітнє портфоліо лікарів, які припинили медичну практику і не працювали у поточному році, засвідчується керівником закладу охорони здоров'я за останнім місцем роботи. Лікарі, які зареєстровані як фізичні особи – підприємці та здійснюють медичну практику на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за відповідною лікарською спеціальністю, здійснюють облік балів самостійно. Лікарі – громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, мають право здійснювати облік балів в особистому освітньому портфоліо без підпису керівника закладу охорони здоров'я, який знаходиться на тимчасово окупованій території.

БПР реалізується працівниками сфери охорони здоров'я на **заходах БПР** – освітніх заходах медичного, реабілітаційного та/або фармацевтичного спрямування, метою яких є підтримання або підвищення рівня професіоналізму і розвиток індивідуальної практики для задоволення потреб пацієнтів та оптимізації функціонування сфери охорони здоров'я. Відповідно до Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, затвердженого [постановою КМУ від 14.07.2021 р. № 725](#), заходи БПР діляться на **формальні** (магістратура, інтернатура, аспірантура, докторантура) та **неформальні**, які

реалізуються у різних організаційних формах освітньої діяльності, в тому числі у форматі циклів тематичного удосконалення.

Цикли тематичного удосконалення (далі – цикли ТУ) – освітні заходи тривалістю 1 або 2 тижні, протягом яких проводиться викладення поглиблених теоретичних знань, нових підходів з окремих розділів відповідної спеціальності, передбачають удосконалення професійних знань і навичок шляхом навчання за професійними навчальними програмами з метою оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань.

Проходження циклів ТУ передбачає **обов'язкову особисту участь** медичного та/або фармацевтичного працівника у місці їх проведення та/або **дистанційну участь** в режимі реального часу. Можливе проведення **виїзних циклів ТУ** поза межами Університету за умови наявності належного матеріально-технічного забезпечення навчального процесу у місці проведення освітнього заходу.

За успішне навчання на циклах ТУ лікарям нараховуються бали БПР відповідно до [Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 р. № 650, – **однотижневий цикл ТУ – 20 балів БПР, двотижневий цикл ТУ – 30 балів БПР**. Врахування балів за підвищення кваліфікації на циклах ТУ в Університеті, в тому числі за змішаною (денною та дистанційною) формою освіти, здійснюється **не більше 2 разів на 5 років**, незалежно від кількості пройдених циклів ТУ, а за один тип освітнього заходу може бути зараховано не більше половини річної норми балів БПР, тому за двотижневий цикл ТУ слухачам, які успішно виконали вимоги програми циклу ТУ, нараховується 30 балів, з яких **враховується лише 25**.

Програми циклів ТУ відповідають принципам доказової медицини, галузевим стандартам у сфері охорони здоров'я, вимогам до кваліфікаційних характеристик працівників охорони здоров'я та професійним стандартам (у разі наявності).

Обсяг навчальної роботи для циклів ТУ встановлюється відповідно до [наказу МОЗ від 25.05.2006 р. № 319](#) «Про затвердження норм робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я» із розрахунку 36 астрономічних годин на тиждень (48 академічних годин):

Тривалість циклу ТУ	Робочі дні	Астрономічні години	Академічні години	Кількість кредитів ECTS
1 тиждень	6	36	48	1,6
2 тижні	12	72	96	3,2

Навчальна робота під час циклу ТУ реалізується Каразінськими школами післядипломної медичної освіти у вигляді наступних **форм навчальної діяльності**:

- ✓ **лекційні заняття** є основною формою проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу;
- ✓ **практичні заняття** є формою навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань з використанням симуляційних технологій навчання, технологій «віртуальний пацієнт» та роботи в умовах, максимально наближених до реальної клінічної практики, включаючи проведення вхідного контролю знань, вмінь та навичок, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів освіти, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання;
- ✓ **семінарські заняття** є формою навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих здобувачі освіти готують тези виступів на

підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів), а викладач оцінює підготовлені виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо;

- ✓ **тренінг** – активна, групова форма навчання, спрямована на розвиток певних навичок, знань, умінь та компетенцій, який відрізняється від традиційних методів навчання, таких як лекції, орієнтацією на практичну діяльність, взаємодію учасників та рефлексію. В ході тренінгу слухачі в невеликих групах активно долучаються до процесу навчання, основна увага приділяється обміну досвідом, взаємонавчанню, розвитку конкретних навичок з використанням інтерактивних методів навчання (рольові ігри, дискусії, дебати, мозкові штурми, робота в групах тощо) на тлі зворотного зв'язку від викладача заходу;
- ✓ **дискусії** – це діалоговий процес обміну думками, аргументами та позиціями з певної проблеми, що сприяє активізації пізнавальної діяльності, розвитку критичного мислення, навичок аргументації та співпраці між учасниками. Цей метод допомагає поглибити знання, виявити різні точки зору, навчитися слухати співрозмовника та відстоювати власну думку в атмосфері довіри та взаємоповаги;
- ✓ **дебати** – це інтерактивна технологія, в якій команди слухачів аргументовано доводять свою позицію (тезу) та опонують аргументам суперників, а не безпосередньо один одному; це комплексна діяльність, яка сприяє розвитку критичного мислення, логічного мислення, навичок аргументації та ораторського мистецтва, а також формує громадянські якості, відповідальність та вміння працювати в команді;
- ✓ **симуляція** – метод навчання, що передбачає створення штучного середовища, яке імітує реальні умови з метою набуття слухачами практичних навичок та знань шляхом взаємодії з цим середовищем. Симуляції можуть бути різних видів, включаючи комп'ютерні симуляції (віртуальний пацієнт, симулятор клініки та інше програмне забезпечення), ситуативне навчання (розробка сценаріїв та ситуацій, які вимагають прийняття слухачами рішень та дій, що імітують реальні умови) та навчання на основі сценаріїв (взаємодія з стандартизованими пацієнтами, симуляторами або обладнанням з метою виконання завдань, які імітують реальну професійну діяльність);
- ✓ **самостійна робота** є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, при цьому навчальний час, відведений для самостійної роботи, становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу (вагомим компонентом підготовки лікаря-інтерна є самостійна позааудиторна робота, яка включає в тому числі роботу з періодичною науковою літературою, світовими базами медичних знань (сайти WHO, PubMed, ResearchGate та ін.), актуальними редакціями міжнародних та національних протоколів та стандартів надання медико-профілактичної допомоги тощо).

Методами організації та проведення циклів ТУ є:

- ✓ **метод прямих інструкцій** (direct instruction, **пояснювально-ілюстративний метод**) – структурований педагогічний підхід, в якому викладач чітко і ясно викладає матеріал, надаючи чіткі вказівки та отримує зворотній зв'язок. Цей метод передбачає систематичний підхід до навчання, де викладач керує процесом, а слухачі активно засвоюють теоретичні знання та опановують практичні навички через повторення та практику;
- ✓ **метод спроб і помилок** – форма навчання, заснована на багаторазовому повторенні дій з метою знаходження правильного рішення, при цьому слухач під наглядом і контролем викладача повторює спроби, помиляється та на основі аналізу помилок коригує свої дії, поки не досягне бажаного результату;
- ✓ **метод навчання через спостереження (навчання шляхом імітації)** – процес засвоєння теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками слухачами за допомогою спостереження за викладачем та / або іншими слухачами, забезпечуючи при цьому додатковий розвиток когнітивних та соціальних якостей слухачів, та подальшим відтворенням слухачами продемонстрованих знань чи навичок;

- ✓ **ситуаційний аналіз (кейс-метод)** – інтерактивна техніка навчання, яка базується на аналізі конкретних, часто реальних, ситуацій для розвитку у слухачів навичок вирішення проблем, аналітичного мислення та прийняття рішень. Слухачі активно включаються у процес дослідження кейсу, аналізують ситуацію, виявляють проблеми, пропонують та оцінюють різні рішення;
- ✓ **лабораторний метод** – практичний метод навчання, який передбачає виконання слухачами певних завдань, дослідів або експериментів у спеціально обладнаній лабораторії з метою глибинного засвоєння теоретичного матеріалу та формування практичних навичок;
- ✓ **аналітичний метод** – процес розкладання цілого (складного) на частини (прості) для більш глибокого вивчення та розуміння кожної складової теми заходу. Метод передбачає аналіз окремих елементів, їх властивостей та взаємозв'язків із подальшим синтезом отриманих знань для цілісного сприйняття явища або поняття. Детальний аналіз частин теми заходу дозволяє слухачам виявляти взаємозалежності між простими фрагментами та формувати розуміння їх ролі у цілому;
- ✓ **синтетичний метод** – процес об'єднання невеликих фрагментів теми заходу або етапі виконання практичної навички в єдине ціле з метою формування узагальненого розуміння об'єкту вивчення та оволодіння практичною навичкою; метод часто використовується разом з аналітичним;
- ✓ **тренувальний метод** – система застосування практичних навичок шляхом цілеспрямованого, багаторазового повторення певних дій з метою досягнення автоматизації рухів або інших навчальних цілей. Тренувальні методи можуть включати вправи, імітацію, кругове тренування та інші форми, що спрямовані формування навички, удосконалення техніки та швидкості виконання тощо;
- ✓ **проблемний метод** – метод навчання, який передбачає створення умов для активної самостійної або частково самостійної пізнавальної діяльності слухачів шляхом розв'язання проблемних ситуацій. Замість прямої передачі знань, викладач створює проблемні ситуації, а слухачі самостійно або за допомогою викладача шукають шляхи їх вирішення, що сприяє глибшому розумінню матеріалу та розвитку фахового мислення;
- ✓ **евристичний метод** використовується з метою поступового наближення слухачів до самостійного вирішення пізнавальних проблем, при цьому викладач розчленовує проблемне завдання на підпроблеми, а слухачі здійснюють окремі кроки пошуку їх вирішення;
- ✓ **інші методи організації та проведення заходу.**

Розподіл обсягу навчальної роботи для циклів ТУ між видами навчальної діяльності проводиться з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту» у розрізі розподілу аудиторної та позааудиторної роботи слухачів наступним чином:

Тривалість циклу ТУ	Аудиторна робота, академічних годин	Самостійна робота, академічних годин	Загалом, академічних годин	Загалом, кредитів ECTS
1 тиждень	30	18	48	1,6
2 тижні	60	36	96	3,2

В програмі циклу ТУ обов'язково плануються наступні **контрольні заходи**:

- ✓ контроль рівня знань слухача у формі тестування на початку циклу ТУ (вхідний контроль знань та вмінь слухачів);
- ✓ іспит (вихідний контроль знань та вмінь слухачів) відповідно до програми навчання, який складається з тестування та/або вирішення клінічних завдань, оцінки рівню засвоєння теоретичного матеріалу та/або опанування практичних навичок в умовах симуляційного центру або реальної клінічної практики.

В програмі циклу ТУ визначається **цільова аудиторія**, для якої адаптовано програму освітнього заходу (надається перелік лікарських спеціальностей у визначеннях [наказу МОЗ](#)

[«Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними \(провізорськими\) спеціальностями»](#) від 25.07.2023 р. № 1347, при чому допускаються формулювання «для лікарів всіх лікарських спеціальностей», «для лікарів всіх стоматологічних спеціальностей», «для фахівців всіх фармацевтичних (провізорських) спеціальностей» або «для лікарів всіх спеціальностей»).

По закінченню циклу ТУ слухач отримує **посвідчення до диплому** за формою, встановленою [Порядком проведення атестації лікарів](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.08.2021 р. № 1752 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.10.2021 р. за № 1338/36960.

АНОТАЦІЯ

Програма циклу ТУ «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1» включає актуальні дані про ведення поширених психічних розладів та розладів, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин на основі підходу, який запропоновано програмою Mental Health Gap Action Programme (mhGAP). MhGAP – це глобальна програма BOO3, спрямована на розширення доступу до послуг з психічного здоров'я шляхом залучення медичних працівників первинної ланки до надання допомоги людям з психічними розладами. Курс ґрунтуються на засадах доказової медицини, рекомендаціях національних та міжнародних протоколів надання медичної допомоги, останніх даних наукових досліджень та власному досвіді успішної інтеграції їх у рутинну клінічну практику. Даний курс призначений для працівників первинної медичної допомоги. Набуття програмних знань та вмінь надає можливість слухачам значно покращити якість виявлення, та лікування найпоширених психічних розладів.

Під час ТУ учасники зможуть дізнатися, зокрема, про:

- поняття та види психічних розладів, як пов'язані фізичні та психічні розлади;
- організацію оптимального поєднання послуг у сфері психічного здоров'я, що дозволяє долати прогалини в охороні психічного здоров'я;
- законодавче регулювання надання медичної допомоги пацієнтам з психічними, неврологічними розладами та розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин (ПНПР-розладам) на первинному рівні;
- інструменти базової допомоги: виявлення, оцінки та лікування поширених психічних розладів;
- методологію та методи оцінки, ведення та подальшого супроводу пацієнтів з депресією, самоушкоджуючою/ суїцидальною поведінкою, з розладами вживання психоактивних речовин, гострою реакцією на стрес, горем, ПТСР за пакетом інструментів mhGAP.

Слухачі зможуть навчитися:

- ефективно комунікувати з пацієнтом та його близькими;
- виявляти та оцінювати пріоритетні розлади;
- вести такі розлади, якщо вони легкого або помірного ступеня важкості, і людина не хоче йти до вузького спеціаліста (психіатра);
- скеровувати до спеціалістів та відповідних служб (спеціалізованої допомоги, а також, соціальних служб, реабілітаційних центрів тощо).

В програму циклу ТУ інтегровані міждисциплінарні підходи до теоретичної підготовки слухачів, симуляційні технології навчання, відпрацювання набутих навичок в рольових іграх, на моделі «віртуальний пацієнт» та/або в процесі розбору клінічних кейсів та власний клінічний досвід викладачів.

ОПИС ПРОГРАМИ

Загальна інформація		
Офіційна назва програми	Програма циклу ТУ «Основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Частина 1»	
Структурний підрозділ	ІІ медичний факультет, Центр післядипломної медичної освіти, кафедра медичної психології	
Обсяг програми	1 тиждень, 48 академічних годин (30 – аудиторні заняття, 18 – самостійна робота), 1,6 кредити ECTS	
Мова викладання	Українська	
Передумови навчання	Надання особою регламентованого переліку документів для реєстрації на освітній захід, укладання договору про надання освітньої послуги, відповідність рівню освіти та спеціальності цільовій аудиторії заходу, наявність первинної або вторинної лікарської спеціалізації відповідно до вимог до контингенту слухачів, встановленим Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 р. № 1347 чи Переліком циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями професіоналів у галузі охорони здоров'я у закладах охорони здоров'я та професіоналів з вищою немедичною освітою, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2024 р. № 112	
Мінімальна та максимальна кількість слухачів в групі	8-15 слухачів	
Форми навчання	Інституційна очна (денна) форма навчання з обов'язковою особистою присутністю слухачів на місці проведення циклу тематичного удосконалення; дистанційна з участю слухачів в режимі реального часу	
Оцінка результатів навчання	Вхідний тестовий контроль рівню знань та вмінь слухачів в межах тематики циклу ТУ, іспит (оцінка рівню засвоєння теоретичного матеріалу та/або оволодіння практичними навичками, тестування та/або розв'язання клінічних завдань)	
Інтернет-адреса місця постійного розміщення програми	Офіційний веб-сайт ІІ медичного факультету	
Мета програми		
Підвищення рівню фахової компетентності та оволодіння практичними навичками слухачами в межах тематики циклу ТУ з метою забезпечення високої якості надання медичної допомоги та функціонування системи охорони здоров'я		
Загальні компетентності (ЗК), що вдосконалюються та/або набуваються:		
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	

ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
ЗК5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення
ЗК7	Здатність працювати в команді
ЗК8	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК9	Здатність спілкуватись іноземною мовою
ЗК10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
Фахові компетентності (ФК), що вдосконалюються та/або набуваються:	
ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
ФК7	Здатність до діагностування невідкладних станів
ФК8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
ФК9	Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій
ФК11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
ФК12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду.

	Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції
ФК13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
ФК14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
ФК15	Здатність до проведення експертизи працездатності
ФК16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
ФК17	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
ФК18	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
ФК19	Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг
ФК20	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації
ФК21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
ФК23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я
ФК24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
ФК25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
ФК26	Здатність здійснювати наукову та/або науково-педагогічну діяльність у сфері охорони здоров'я
Результати навчання (РН):	
РН1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
РН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я
РН3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем
РН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи

	попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання
PH5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта
PH6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я
PH7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань
PH8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу
PH9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи
PH10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами
PH11	Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами
PH12	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм
PH13	Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування

	залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем
PH14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування
PH15	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах
PH16	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі
PH17	Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм
PH18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів
PH19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення
PH20	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань
PH21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію
PH22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я
PH23	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення
PH24	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності
PH25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців
PH26	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості,

	доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги
RH27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів
RH28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки
RH29	Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики
Особливості програми	
Цільова аудиторія слухачів	Для лікарів всіх лікарських спеціальностей, для клінічних психологів, психотерапевтів
Документ про успішне виконання програми	Посвідчення до диплому

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Компоненти програми	Загальна кількість годин	Аудиторна робота		Самостійна робота
		Лекційні заняття	Практичні заняття	
Тема 1. Контроль рівню знань та вмінь слухачів в межах тематики циклу ТУ (вхідний тестовий контроль)	1	0	1	0
Тема 2. Вступ до програми mhGAP: цілі, структура. Основні принципи допомоги та клінічної практики: ефективні навички комунікації, принцип забезпечення поваги та гідності Етапи ведення ПНПР-розладів	9	2	3	4
Тема 3. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з депресією та самошкодуючою/ суїцидальною поведінкою: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP	10	2	4	4
Тема 4. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з розладами вживання психоактивних речовин: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP	9	2	4	3
Тема 5. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з іншими важливими скаргами на стан психічного здоров'я: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP (медично не пояснювані скарги на стан здоров'я)	9	2	4	3
Тема 6. Психічне здоров'я в умовах гуманітарних криз: ведення гострої реакції на стрес, горя, ПТСР	8	0	4	4

Тема 7. Іспит (тестування)	2	0	2	0
ВСЬОГО:	48	8	22	18
Аудиторне навантаження – 30 академічних годин; самостійна робота слухачів – 18 академічних годин; загальний обсяг сертифікатної програми – 48 академічних годин (1,6 кредити ECTS)				

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Контроль рівню знань та вмінь слухачів в межах тематики циклу ТУ (вхідний тестовий контроль). Вступне слово. Актуальність тематики циклу ТУ. Тестовий контроль знань та вмінь слухачів в межах тематики циклу ТУ. Перевірка тестових робіт. Оцінка рівню підготовки. Ознайомлення слухачів з програмою, метою, змістом сертифікатної освітньої програми циклу ТУ.

Тема 2. Вступ до програми mhGAP: цілі, структура. Основні принципи допомоги та клінічної практики: ефективні навички комунікації, принцип забезпечення поваги та гідності. Етапи ведення ПНПР-розладів. Програма дій з подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Вступ до Програми BOO3 з подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP). Психічні, неврологічні розлади та розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин (ПНПР-розлади): понятійний апарат, актуальність та поширеність ПНПР-розладів на громадське здоров'я. Керівництво mhGAP: цільова аудиторія, модулі керівництва та підрозділи (оцінка, ведення та подальший супровід), ключові компетентності, алгоритми використання та супервізійна підтримка. Проведення оцінки при невідкладних станах.

Основні принципи допомоги та клінічної практики. Навички ефективної комунікації. Принцип забезпечення поваги та гідності людей з ПНПР-розладами. Загальні принципи допомоги та клінічної практики. Практичне застосування ефективних навичок комунікації. Забезпечення поваги та гідності людей з пріоритетними ПНПР-розладами.

Проведення оцінки на наявність пріоритетних ПНПР-розладів. Оцінка стану фізичного здоров'я у людей з ПНПР-розладами та надання відповідної допомоги. Оцінка впливу насильства та гендерного насильства на стан психічного здоров'я та надання відповідної допомоги. Піраміда IASC щодо втручань у сфері психічного здоров'я та психоціальної підтримки за надзвичайних станів.

Основні принципи клінічної практики. Етапи ведення ПНПР-розладів. Принципи ведення пріоритетних ПНПР-розладів. Етапи ведення ПНПР-розладів. Надання психоціальних втручань людям з пріоритетними ПНПР-розладами, а також їх піклувальникам. Скерування до спеціалістів та сторонніх організацій, що надають допомогу людям з ПНПР-розладами. Надання фармакологічного втручання при пріоритетних ПНПР-розладах з урахуванням особливостей різних груп населення. Навички планування та проведення подальшого супроводу людей з ПНПР-розладами.

Тема 3. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з депресією та самоушкоджувальною/ суїцидальною поведінкою: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP. Поширені ознаки при депресії. Пріоритет у сфері громадського здоров'я: поширеність депресії, соціоекономічний вплив та вплив родини, зв'язок з іншими соматичними захворюваннями, непрацездатність і смертність. Чинники розвитку. Клінічна картина. Оцінка проявів депресії. Диференційна діагностика з біполярним афективним розладом та горем. Діагностика супутніх ПНПР-розладів.

Ведення пацієнтів з депресією. Психоціальні втручання: психоосвіта, робота над зниженням рівня стресу та посилення соціальної підтримки, посилення функціонування у

повсякденній діяльності та у житті спільноти, короткотривала психологічна допомога. Фармакологічні втручання. Подальший супровід пацієнтів з депресією.

Психоціальні втручання: психоосвіта (інформування про нормальні реакції на втрату, стадії горя), емоційна підтримка (створення безпечного середовища для висловлення почуттів), посилення соціальної підтримки, робота зі стресом (техніки релаксії, поступове повернення до повсякденної діяльності). Фармакологічні втручання. Подальший супровід: моніторинг стану пацієнта для виявлення ознак ускладненого горя, сприяння адаптації до нових життєвих умов та заходи для повернення до активного соціального та емоційного життя.

Опорні поняття розділу mhGAP «Самоушкодження/суїцид». Чинники ризику: громада, система охорони здоров'я, соціальні та індивідуальні стосунки. Захисні чинники: родина та соціальні стосунки, релігійні та культурні переконання, залучення громади, попередні моделі поведінки. Оцінка наявності самоушкодження/суїциду. Діагностика супутніх ПНПР-розладів.

Ведення пацієнтів з самоушкоджувальною та суїцидальною поведінкою: з серйозним медичним самоушкодженням, при безпосередній загрозі самоушкодження/суїциду та при ризику самоушкодження/суїциду. Проведення оцінки невідкладних станів з розділу mhGAP «Самоушкодження/суїцид», невідкладні втручання. Психоціальні втручання та подальший супровід.

Тема 4. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з розладами вживання психоактивних речовин: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP. Розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин. Пріоритет у сфері громадського здоров'я: поширеність вживання психоактивних речовин, соціоекономічний вплив, зв'язок з іншими розладами, вплив на родину, непрацездатність, смертність. Чинники розвитку: біологічні, психологічні, соціальні. Оцінка проявів гострої інтоксикації, шкідливого вживання, залежності, передозування, абстиненції та толерантності. Диференційна діагностика з іншими психічними та соматичними розладами.

Психоціальні втручання: психоосвіта, робота з підтримкою соціальних зв'язків, зниження стресу, мотиваційне інтерв'ю. Техніки мотиваційного інтерв'ю. Фармакологічні втручання: детоксикація, замісна терапія. Подальший супровід пацієнтів з розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин. Невідкладні стани, пов'язані з вживанням психоактивних речовин.

Тема 5. Комплексний підхід до ведення пацієнтів з іншими важливими скаргами на стан психічного здоров'я: оцінка, діагностика та ефективні втручання з використанням пакету інструментів mhGAP (медично не пояснювані скарги на стан здоров'я). Тривожні розлади. Психосоматичні та соматоформні розлади. Поширені ознаки при тривожних розладах, психосоматичних та соматоформних. Пріоритет у сфері громадського здоров'я: поширеність тривожних розладів, психосоматичних та соматоформних розладів, соціоекономічний вплив та вплив родини, зв'язок з іншими соматичними захворюваннями. Чинники розвитку. Клінічна картина.

Оцінка проявів тривожних розладів, психосоматичних та соматоформних розладів. Диференційна діагностика. Діагностика супутніх ПНПР-розладів.

Ведення пацієнтів з тривожними розладами, психосоматичними та соматоформними розладами. Психосоціальні втручання: психоосвіта, робота над зниженням рівня стресу та посилення соціальної підтримки, посилення функціонування у повсякденній діяльності та у житті спільноти, короткотривала психологічна допомога. Фармакологічні втручання. Подальший супровід пацієнтів з тривожними розладами, психосоматичними та соматоформними розладами.

Тема 6. Психічне здоров'я в умовах гуманітарних криз: ведення гострої реакції на стрес, горя, ПТСР. Стрес, гострий стресовий розлад, горе та посттравматичний стресовий розлад. Поширені ознаки при стресі, гострому стресовому розладі, горі та посттравматичному

стресовому розладі. Пріоритет у сфері громадського здоров'я: поширеність, соціоекономічний вплив та вплив родини, чинники розвитку. Клінічна картина та оцінка проявів стресового розладу, горя та посттравматичного стресового розладу. Визначення значущих симптомів стресу, що порушують повсякденне функціонування. WHODAS 2.0.

Пріоритет у сфері громадського здоров'я: поширеність горя серед населення, вплив на емоційний стан, якість життя, фізичне та психічне здоров'я. Чинники розвитку: раптова втрата, особливості стосунків із померлим, культурні та релігійні аспекти, індивідуальні фактори стресостійкості. Оцінка проявів: емоційна нестабільність, тривога, депресивний стан, порушення сну, фізичні симптоми (втома, біль). Диференційна діагностика: відмежування нормальної реакції на втрату від ускладненого або патологічного горя, депресії, посттравматичного стресового розладу.

Ведення пацієнтів при гострому стресовому розладі, горі та посттравматичному стресовому розладі. Психосоціальні втручання: психоосвіта, робота над зниженням рівня стресу та посилення соціальної підтримки, посилення функціонування у повсякденній діяльності та у житті спільноти, короткотривала психологічна допомога. Фармакологічні втручання. Подальший супровід пацієнтів при гострому стресовому розладі, горі та посттравматичному розладі.

Тема 7. Іспит (тестування, оцінка рівню засвоєння теоретичного матеріалу та/або оволодіння практичними навичками). Тестування. Оцінка рівню оволодіння практичними навичками в межах тематики циклу ТУ. Перевірка робіт та оголошення результатів. Дебрифінг та підведення підсумків навчання.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ, МЕТОДИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Оцінювання результатів включає вхідний тестовий контроль знань та вмінь слухачів у межах тематики циклу ТУ та іспит, який складається слухачами наприкінці циклу ТУ, включає тестування та/або розв'язування клінічних завдань, оцінку рівню оволодіння теоретичним матеріалом та/або практичними навичками. Оцінювання на всіх етапах ґрунтується на:

- ✓ принципах академічної доброчесності;
- ✓ забезпеченні доступності і прозорості критеріїв, правил і процедури оцінювання результатів навчання;
- ✓ забезпеченні дотримання принципів об'єктивного оцінювання та подоланні елементів суб'єктивізму;
- ✓ підвищенні мотивації слухачів до систематичного засвоєння програмного матеріалу та активної роботи впродовж усього періоду навчання, переорієнтації їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, вмінь та навичок;
- ✓ систематизації знань, їх активному засвоєнні, формуванні навичок застосування отриманих знань в умовах власної клінічної практики;
- ✓ забезпеченні відкритості контролю;
- ✓ розвитку творчого мислення та підвищенні ефективності освітньої діяльності науково-педагогічних працівників.

На початку навчання викладач зобов'язаний надати вичерпну інформацію про види оцінювання, терміни та форми їх проведення, шкали оцінювання, які використовуються, та ознайомити аудиторію з переліками контрольних запитань та програмних практичних навичок, прикладами тестових та клінічних завдань тощо.

Шкала оцінювання результатів тестування під час вхідного контролю знань та вмінь слухачів в межах тематики циклу ТУ та під час вихідного контролю засвоєння теоретичних

знань шляхом тестування та/або розв'язання клінічних завдань – **традиційна чотирирівнева** (5 – відмінно, 4 – добре, 3 – задовільно, 2 – незадовільно), при чому рівні мають таке тлумачення:

- ✓ «відмінно» – 95 % правильних відповідей та більше;
- ✓ «добре» – 85-94 % правильних відповідей;
- ✓ «задовільно» – 75-84 % правильних відповідей;
- ✓ «незадовільно» – 74 % та менше правильних відповідей.

Шкала оцінювання результатів навчання на циклі ТУ в ході іспиту (оцінка рівню засвоєння теоретичного матеріалу в ході співбесіди та/або оволодіння практичними навичками в межах тематики циклу ТУ) – **традиційна, чотирирівнева** (5 – відмінно, 4 – добре, 3 – задовільно, 2 – незадовільно), при чому при оцінці теоретичної підготовки в ході співбесіди та оволодіння практичними навичками рівні мають таке тлумачення:

- ✓ «відмінно» – слухач володіє теоретичним матеріалом у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує практичні завдання та досконало володіє практичними навичками та вміннями;
- ✓ «добре» – слухач знає зміст теми та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними без додаткових запитань, вирішує всі практичні завдання, демонструє достатній рівень оволодіння практичними навичками та опанування програмних компетентностей, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках;
- ✓ «задовільно» – ставиться слухачу на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, при цьому слухач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує завдання та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у складних випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно;
- ✓ «незадовільно» – виставляється у випадках, коли знання і вміння слухача не відповідають вимогам оцінки «задовільно».

Результати вхідного тестового контролю не впливають на подальше навчання і мають на меті ознайомлення викладача з рівнем підготовки слухачів в межах тематики циклу ТУ. Результати вхідного тестового контролю зберігаються на кафедрі в електронному вигляді (за умови використання електронної системи навчання для проведення тестування) або у вигляді відомості з бланками (у разі проведення тестування на паперових бланках).

Іспит, складений на оцінку «задовільно» та вищу, дозволяє вважати слухача таким, що засвоїв програму циклу ТУ та видати йому документ про успішне проходження циклу ТУ (посвідчення до диплому встановленого зразку). Іспит, складений на оцінку «незадовільно», дозволяє вважати слухача таким, що не виконав навчальну програму циклу ТУ. Слухачі, які не склали іспит, відраховуються без надання посвідчення до диплому (за вимогою надається довідка про навчання). Можливість повторного складання іспиту не передбачена. Рішення викладача, відповідно до якого слухач отримав оцінку «незадовільно», може бути оскаржене в установленому законодавством порядку. Результати іспиту зберігаються на кафедрі в електронному вигляді (за умови використання електронної системи навчання для проведення оцінки знань та вмінь) або у вигляді відомості з бланками (у разі проведення оцінки знань на паперових бланках та/або у формі співбесіди).

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичне забезпечення програми циклу ТУ розробляється профільною кафедрою медичного факультету та формує навчально-методичний комплекс, який включає:

- ✓ завірений у встановленому порядку примірник цієї програми;

- ✓ банки тестових завдань для вхідного та вихідного оцінювання знань та вмінь слухачів (у разі використання тестування як методу оцінювання);
- ✓ переліки контрольних запитань для співбесіди під час іспиту (у разі проведення співбесіди в ході іспиту);
- ✓ переліки практичних навичок для оцінки рівню оволодіння практичними навичками в межах тематики циклу ТУ під час іспиту (у разі використання в ході іспиту).

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення належної якості навчального процесу місце проведення циклу ТУ має бути обладнане:

- ✓ мультимедійним проектором та екраном;
- ✓ персональним комп'ютером викладача з доступом до мережі Інтернет;
- ✓ Wi-Fi-роутером для забезпечення доступу до мережі Інтернет слухачам;
- ✓ загальним медичним обладнанням та інструментарієм;
- ✓ тренувальними фантомами та спеціальним обладнанням в межах тематики циклу ТУ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2025). Управління проблемами плюс, груповий курс (Груповий курс УП+): групова психологічна допомога дорослим у стані дистресу в громадах, що зазнають впливу несприятливих обставин (узагальнена версія 1.0 для апробації в польових умовах).. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/381203>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2022). Всесвітня організація охорони здоров'я. Самодопомога Плюс: Груповий курс управління стресом для дорослих. Узагальнена версія 1.0 для апробації в польових умовах, 2021 р. Серія психологічних втручань низької інтенсивності, № 5. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/362780>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
3. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2025). Трансформація послуг та просування прав людини: навчальні та методичні матеріали ініціативи BOO3 QualityRights: послуги у сфері психічного здоров'я та соціальні послуги: посібник курсу. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/381467>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
4. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2025). Запобігання самогубствам: інструментарій для залучення громад. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/381417>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
5. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2023). Всесвітня організація охорони здоров'я. Інструменти mhGAP для громади: програма дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я BOO3. Тестова версія. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/372458>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
6. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. (2022). Всесвітня організація охорони здоров'я. Інструмент самодопомоги з планування людиноорієнтованого

- процесу відновлення психічного здоров'я та благополуччя. Ініціатива B003 QualityRights. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/361137>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
7. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2022). iSupport. Підтримка при деменції. Навчально-допоміжний посібник для піклувальників людей із деменцією. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро. <https://iris.who.int/handle/10665/365369>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
 8. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2025). Групова інтерперсональна терапія депресії (узагальнена версія 1.0 для апробації в польових умовах B003). Європейське регіональне бюро B003. <https://iris.who.int/handle/10665/381670>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
 9. Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0 <https://www.who.int/ukraine/uk/publications/9789241549790>
 10. DICLEMENTE, C.C., AND PROCHASKA, J.O. Toward a comprehensive, transtheoretical model of change: Stages of change and addictive behaviors. In: Miller, W.R., and Heather, N., eds. Treating Addictive Behaviors. 2d ed. New York: Plenum Press, 1998. pp. 3–24.
 11. Educating medical and nursing students to provide mental health, neurological and substance use care: a practical guide for pre-service education. Geneva: World Health Organization; 2025. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/380914/9789240104129-eng.pdf?sequence=1>
 12. Foundational helping skills training manual: a competency-based approach for training helpers to support adults. Geneva: World Health Organization and the United Nations Children's Fund (UNICEF), 2025. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381678/9789240105935-eng.pdf?sequence=1>
 13. International Alert, Global Initiative on Psychiatry – Tbilisi, London School of Hygiene and Tropical Medicine (2017). HIDDEN BURDENS OF CONFLICT. Issues of mental health and access to services among internally displaced persons in Ukraine. Available at. <http://reliefweb.int/report/ukraine/hidden-burdens-conflict-issues-mental-health-and-access-services-among-internally>
 14. mhGAP Humanitarian Intervention Guide (mhGAP-HIG): clinical management of mental, neurological and substance use conditions in humanitarian emergencies
 15. mhGAP-IG 2.0 додаток (e-mhGAP)/ <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.universaltools.mhgap&hl=uk&pli=1>
 16. Miller, W. R. (1989). Motivational Enhancement Therapy with Drug Abusers. <http://www.motivationalinterview.org/clinical/METDrugAbuse.PDF>
 17. Suicide worldwide in 2021: global health estimates. Geneva: World Health Organization; 2025. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381495/9789240110069-eng.pdf?sequence=1>
 18. WHO (2017). Establishing and promoting an evidence-based system of mental health care in Ukraine. Project proposal. Available at the WHO office, Kiev, Ukraine.
 19. WHO (2017). Mental Health ATLAS. 2017 https://www.who.int/mental_health/evidence/atlas/mental_health_atlas_2017/en/
 20. WORLD HEALTH ORGANIZATION WORLD MENTAL HEALTH SURVEY CONSORTIUM (2004) Prevalence, severity, and unmet need for treatment of mental disorders in the WHO World Mental Health Surveys. JAMA, 291, 2581-2590.
 21. World Health Organization. (2018). INSPIRE handbook: action for implementing the seven strategies for ending violence against children. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/272996>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
АНОТАЦІЯ.....	8
ОПИС ПРОГРАМИ.....	9
НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН.....	14
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	15
КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ, МЕТОДИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ	17
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	18
ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	19
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	19
ЗМІСТ	21